

JERZY LISEK

Instytut Ogrodnictwa w Skierniewicach
jerzy.lisek@inhort.pl

Agrobiologiczna ocena genotypów zgromadzonych w kolekcji winorośli Instytutu Ogrodnictwa*

Agrobiological evaluation of genotypes in the grapevine collection of the Research Institute of Horticulture

W kolekcji winorośli Instytutu Ogrodnictwa zgromadzono 321 genotypów winorośli. Są to oryginalne odmiany winorośli właściwej (*V. vinifera*), mieszańce wewnątrzgatunkowe, międzygatunkowe i między-wewnątrzgatunkowe oraz dzikie formy winorośli. Taksony podlegają ocenie cech morfologicznych, fenologicznych oraz agrobiologicznych. Jednym z celów badań jest wstępna ocena przydatności odmian do uprawy w polskich warunkach, która nabiera coraz większego znaczenia gospodarczego. Uzyskane wyniki są prezentowane w oryginalnych pracach naukowych, doniesieniach konferencyjnych oraz publikacjach popularno-naukowych i mogą być przydatne dla potrzeb ewentualnej hodowli twórczej. Dla opracowania agrobiologicznej charakterystyki odmian badana jest plenność krzewów, jakość owoców (smak, aromat, zawartość ekstraktu), podatność krzewów na uszkodzenia mrozowe oraz najważniejsze choroby pochodzenia grzybowego, takich jak: mączniak rzekomy (*Plasmopara viticola* (Berk. et Curtis ex de Bary) Berl. et de Toni); mączniak prawdziwy (*Uncinula necator* (Schw.) Burr.); szara pleśń (*Botryotinia fuckeliana* (de Bary) Whetzel); nekroza korowa winorośli (*Phomopsis viticola* Sacc.). Zgromadzone genotypy są bardzo zróżnicowane pod kątem plenności, począwszy od mało plennych ('Kryżownikowyj', 'Glenora'), przez umiarkowanie plenne ('NY Muscat'), plonujące nieregularnie ('Seneca') do bardzo plennych ('Seyval', 'Solaris', 'Muscat Bleu'). Zawartość ekstraktu w owocach waha się od niskiej, poniżej 15% ('Philipp') do wysokiej, powyżej 20% ('Solaris', 'Nektar', 'Milia'). Mieszańce międzygatunkowe powstałe z udziałem winorośli właściwej

* Praca została wykonana w ramach programu wieloletniego IHAR-IO (2015-2020), zadanie 1.3 „Gromadzenie, zachowanie w kolekcjach ex situ, kriokonserwacja oraz charakterystyka, ocena, dokumentacja i udostępnianie zasobów genowych i informacji w zakresie roślin warzywnych, sadowniczych, ozdobnych i miododajnych oraz spokrewnionych dzikich gatunków”, finansowanego przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

(*V. vinifera*) oraz gatunków amerykańskich (*V. riparia*, *V. rupestris*, *V. lincecumii*, *V. labrusca*), cechuje najczęściej mniejsza podatność na mączniaki — rzekomego i prawdziwego w porównaniu do winorośli właściwej. Mieszańce międzygatunkowe, charakteryzują się również większą odpornością pąków zimujących na mróz niż winorośl właściwa. Do odmian *V. vinifera* o najlepszej odporności mrozowej, których pąki przemarzają w temperaturze od -20° do -25°C należą 'Riesling', 'Nektar', 'Ortega', 'Traminer Rot', 'Chardonnay' i 'Pinot Noir', a do najbardziej wrażliwych 'Favorit' i 'Cabernet Mitoz', których pąki są uszkodzane w temperaturze od -16 do -18°C . Odporność mieszańców między-wewnątrzgatunkowych jest zróżnicowana. Należące do nich, odmiany 'Orion' i 'Phoenix' są bardziej wrażliwe na mączniaka prawdziwego i szarą pleśń oraz uszkodzenia mrozowe niż niektóre odmiany winorośli właściwej.